

La pandèmia del 1918 a Tarragona

Text: **JORDI PIQUÉ PADRÓ** | HISTORIADOR I ARXIVER

La primera notícia que va aparèixer a la premsa local va ser la publicada pel *Diario de Tarragona* del 7 de juliol de 1918, en la qual es feia referència al fet que al vapor *Infanta Isabel*, que anava a Cuba des del port de la Corunya, s'hi havien registrat diferents casos de grip entre els seus 930 passatgers. Tres mesos més tard, el 8 d'octubre, es publicaven les primeres disposicions governatives.

Per disminuir la difusió extraordinària del contagi de grip per via fèrria s'havien d'instal·lar controls a les principals estacions per examinar els possibles portadors del virus. Els equips sanitaris i el material necessari de desinfecció havien d'anar a càrrec dels ajuntaments, amb la col·laboració de la companyia de ferrocarril. A mitjans del mes d'octubre l'epidèmia ja s'havia escampat. El Govern Civil comunicava 800 casos a Valls, 74 al Vendrell, 20 a Roquetes i, en nombre menor, en altres poblacions de la província.

El 23 d'octubre la premsa publica un article del Dr. Andrés Sobrino que manifesta la conveniència de tractar la grip amb iode. També es difonen el nombre de soldats malalts de grip a les diferents casernes de la província: 17 a Tarragona, 5 a Reus i 3 a Valls. Però no es donen a conèixer dades sobre com afecta l'epidèmia a la població civil. De

fet, ja no es publicarà gaire cosa més fins al 9 de gener de 1919, quan apareix la crònica sobre la funció benèfica celebrada al Saló Modern a benefici de les famílies pobres afectades per la passada epidèmia, organitzada per "*distinguidas y caritativas señoras y señoritas de esta ciudad*" i patrocinada pel general governador militar de la plaça.

AQUELLA GRIP VA PROVOCAR LA MORT DE MÉS DE 1.600 PERSONES EN QUATRE MESOS A LA PROVÍNCIA

El 20 de febrer de 1919, davant de la reaparició d'alguns casos en pobles de la província, el governador civil dona instruccions de profilaxi pública: obligació de metges i alcaldes de comunicar els casos que es detectin, mesures d'aïllament dels malalts, desinfecció dels locals públics i ús de mascaretes protectores.

En definitiva, una desinformació gairebé total. Malauradament, la realitat va ser força més dramàtica del que publicaven els diaris. Si entre gener i agost d'aquell any, segons les dades de la Direcció General de l'Institut Geogràfic i Estadístic, es van registrar uns 50 morts de grip a les comarques tarragonines en vuit mesos, el setembre eren 156, l'octubre la xifra s'eleva als 995, el novembre es redueix als

Membres de la Creu Roja de Tarragona davant de la Torre dels Escipions, l'any 1917. Fotografia: Lluís Delclòs. Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu

355 i un mes més tard baixa a 40 defuncions. Aquell any 1918 van morir de grip a la província de Tarragona 1.626 persones, principalment entre els mesos de setembre i desembre. Una pèrdua significativa per a una població de poc més de 335.000 habitants, és a dir, una mortalitat del 4,8 per mil. Tanmateix, les nostres comarques no van ser de les més afectades: es calcula que a Espanya van perdre la vida més de 147.000 persones, quan la mitjana

habitual era d'unes 7.000 víctimes de la grip a l'any.

Es creu que el primer cas registrat al món va ser el 8 de març de 1918 a Kansas (EUA), però la pandèmia que va provocar més de cinquanta milions de morts a tot el món es va conèixer com a grip espanyola, atès que va ser aquí on la premsa se'n va fer ressò, pel fet que no estava sotmesa a la censura existent entre els països bel·ligerants a la Primera Guerra Mundial. |